

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně **A. H.**, proti žalovanému **Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje,** se sídlem Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 4. 2010, č. j. 5155/RR/2008-22, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 11. 2011, č. j. 30 A 43/2010 - 93, vedené pod sp. zn. 1 As 145/2011, a proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 11. 2011, č. j. 30 A 44/2010 - 77, vedené pod sp. zn. 1 Ans 13/2011,

takto:

I. Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod spisovými značkami 1 As 145/2011 a 1 Ans 13/2011 **se spojují** ke společnému projednání a nadále budou vedeny pod sp. zn. 1 As 145/2011.

II. Kasační stížnosti **se zamítají.**

III. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

IV. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 16. 4. 2010, č. j. 5155/RR/2008-22, žalovaný zamítl odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Městského úřadu Jičín, oddělení státní památkové péče, ze dne 1. 2. 2008, č. j. MuJc/2008/2594/SPP/Mez/1, jímž byla žalobkyni uložena pořádková pokuta ve výši 16 500 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1000 Kč za nevytvoření základních podmínek k provedení kontroly a porušení povinnosti poskytnout součinnost ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Žalobkyně brojila proti citovanému rozhodnutí podáním míněným jednak jako žaloba proti rozhodnutí správního orgánu podle ustanovení § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s."), ale rovněž jako žaloba proti nečinnosti správního orgánu ve smyslu ustanovení § 79 s. ř. s. Nečinnost správního orgánu podle žalobkyně spočívala v tom, že žalovaný řádně nevyřídil všechna jí dosud učiněná podání vztahující se k projednávané věci, resp. o nich úplně nerozhodl.

[3] Usnesením ze dne 25. 10. 2010, č. j. 30 A 43/2010 - 26, krajský soud vyzval žalobkyni k zaplacení soudního poplatku ve lhůtě dvou týdnů od doručení předmětného usnesení. Na citované usnesení reagovala žalobkyně podáním ze dne 29. 11. 2010, v němž požádala o osvobození od soudních poplatků. Usnesením ze dne 10. 5. 2011, č. j. 30 A 43/2010 - 64, krajský soud zamítl žádost žalobkyně o osvobození od soudních poplatků. Správnost tohoto postupu potvrdil ke kasační stížnosti žalobkyně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 8. 2011, č. j. 1 As 80/2011 - 79. Poté krajský soud usnesením ze dne 5. 10. 2011, č. j. 30 A 43/2010 - 89, žalobkyni opětovně vyzval k zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu do jednoho týdne od doručení usnesení. Současně žalobkyni poučil, že nebude-li poplatek zaplacen, soud řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí zastaví. Protože žalobkyně ve stanovené lhůtě soudní poplatek za podanou žalobu proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného nezaplatila, krajský soud usnesením ze dne 1. 11. 2011, č. j. 30 A 43/2010 - 93, řízení o žalobě zastavil.

[4] Proti usnesení krajského soudu o zastavení řízení podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka") kasační stížnost namítajíc, že jsou dány důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) s. ř. s. Stěžovatelka tvrdí, že jak samotné rozhodnutí krajského soudu tak i jeho odůvodnění *„prokazatelně plně neodpovídá rozhodnému skutkovému i právnímu stavu věci, čímž soud opět neposkytl ochranu veřejným subjektivním právům žalobkyně, neboť soud opět zcela přešel a řádně se nevypořádal s žalobkyní navrženými důkazy."* Pro případ, že by krajský soud nerevokoval předmětné rozhodnutí, stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil. Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti nebylo vyžádáno, neboť se jedná o věc týkající se výlučně a osobně stěžovatelky.

[5] Krajský soud rozhodoval rovněž o podané žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. Usnesením ze dne 25. 10. 2010, č. j. 30 A 44/2010 - 10, krajský soud vyzval žalobkyni k zaplacení soudního poplatku ve lhůtě dvou týdnů od doručení předmětného usnesení. Na citované usnesení reagovala žalobkyně podáním ze dne 29. 11. 2010, v němž požádala o osvobození od soudních poplatků. Usnesením ze dne 10. 5. 2011, č. j. 30 A 44/2010 - 49, krajský soud zamítl žádost žalobkyně o osvobození od soudních poplatků. Správnost tohoto postupu potvrdil ke kasační stížnosti žalobkyně

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 8. 2011, č. j. 1 Ans 8/2011 - 63. Poté krajský soud usnesením ze dne 5. 10. 2011, č. j. 30 A 44/2010 - 73, žalobkyni opětovně vyzval k zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu do jednoho týdne od doručení usnesení. Současně žalobkyni poučil, že nebude-li poplatek zaplacen, soud řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti zastaví. Protože žalobkyně ve stanovené lhůtě soudní poplatek za podanou žalobu na ochranu proti nečinnosti nezaplatila, krajský soud usnesením ze dne 1. 11. 2011, č. j. 30 A 44/2010 - 77, řízení o žalobě zastavil. Proti usnesení krajského soudu o zastavení řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti podala žalobkyně naprosto identickou kasační stížnost jako ve výše zmíněném případu lišící se toliko označením napadeného usnesení krajského soudu. Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti nebylo vyžádáno, neboť se jedná o věc týkající se výlučně a osobně stěžovatelky.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud postupem podle ustanovení § 39 odst. 1 s. ř. s. spojil věci vedené pod sp. zn. 1 As 145/2011 a 1 Ans 13/2011 ke společnému projednání, jelikož v obou případech jde o totožné účastníky a věci spolu skutkově souvisejí.

[7] Vzhledem ke specifické povaze napadených usnesení Nejvyšší správní soud netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatelky advokátem v řízení o předmětných kasačních stížnostech. „*Osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je rozhodnutí, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému, a vedlo by k popření cíle, jenž účastník podáním žádosti sledoval a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, zda účastník měl být od soudních poplatků osvobozen či nikoliv*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, www.nssoud.cz).

[8] Podle ustálené judikatury je kasační stížnost proti usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku přípustná. Slouží totiž „*k ochraně účastníka před nezákonností tohoto usnesení či postupu krajského soudu předcházejícího jeho vydání. Lze se jí bránit například proti zastavení řízení poté, co soud stanovil účastníkovi k dodatečnému zaplacení soudního poplatku příliš krátkou lhůtu, proti zastavení řízení bez řádného poučení o následcích nezaplacení soudního poplatku ve výzvě k jeho dodatečnému zaplacení, proti zastavení řízení za situace, kdy výzva k dodatečnému zaplacení soudního poplatku nebyla účastníkovi řízení či jeho zástupci řádně doručena (...), proti zastavení řízení předtím, než bylo pravomocně rozhodnuto o žádosti účastníka o osvobození od soudního poplatku, či proti zastavení řízení bez toho, aby byl účastník po vydání usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků znovu vyzván k zaplacení poplatku v dodatečné přiměřené lhůtě.*“ (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2005, č. j. Na 225/2005 - 110, publikované pod č. 765/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

[9] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasačních stížností v mezích jejich rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadená rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnosti nejsou důvodné.

[11] Stěžovatelka ve svém podání podřadila důvody kasační stížnosti pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) s. ř. s. Pokud ovšem stěžovatelka kasační stížností napadá usnesení o zastavení řízení o žalobě, z povahy věci pro ni přichází v úvahu pouze kasační důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o zastavení řízení. Nejvyšší správní soud je v řízení o kasační stížnosti oprávněn zkoumat, zda rozhodnutí krajského soudu a důvody, o které se toto rozhodnutí opírá, jsou v souladu se zákonem. Jestliže krajský soud řízení o žalobě zastavil, může Nejvyšší správní soud v řízení o následné kasační stížnosti proti usnesením o zastavení řízení pouze přezkoumat, zda krajský soud správně posoudil podmínky pro zastavení řízení, nemůže se však již zabývat námitkami týkajícími se „merita věci“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 As 44/2008 - 80, dostupný na www.nssoud.cz).

[12] Nejvyšší správní soud tedy v řízení o kasačních stížnostech stěžovatelky zkoumal zákonnost usnesení krajského soudu o zastavení řízení [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.]. Předně je nutné konstatovat, že stěžovatelka v kasačních stížnostech brojí proti usnesením krajského soudu z důvodu, že odůvodnění plně neodpovídá rozhodnému skutkovému i právnímu stavu věci, neboť soud přešel a řádně se nevypořádal s navrženými důkazy. K takto obecně formulované kasační námitce krajský soud v předkládací zprávě Nejvyššímu správnímu soudu ze dne 14. 12. 2011 uvedl, že podle jeho názoru nebylo na místě vyzývat stěžovatelku k zaplacení soudního poplatku z kasačních stížností, ani ji vyzývat k předložení písemné plné moci zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Obsah kasační stížnosti byl stručný, nicméně bylo z něj podle krajského soudu zřejmé, že stěžovatelka namítala nenaplnění zákonných podmínek pro zastavení řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku. Proto krajský soud nevyzýval stěžovatelku k podrobnější specifikaci kasačních námitek (srov. č. l. 100a soudního spisu sp. zn. 30 A 43/2010 a č. l. 83a spisu sp. zn. 30 A 44/2010). S tímto závěrem se Nejvyšší správní soud ztotožnil. Byť je kasační stížnost stěžovatelky velice stručná, je z ní patrné, že stěžovatelka nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že v projednávaných věcech byly splněny podmínky pro zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku. Touto námitkou se proto zdejší soud níže zabýval.

[13] Podle ustanovení § 47 písm. c) s. ř. s. *soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon.* Takovým zvláštním zákonem je například zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Z ustanovení § 9 odst. 1 citovaného zákona vyplývá, že *nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.*

[14] Krajský soud usneseními ze dne 5. 10. 2011, č. j. 30 A 43/2010 - 89 a č. j. 30 A 44/2010 - 73, stěžovatelku vyzval k zaplacení soudního poplatku a stanovil jí k tomu přiměřenou lhůtu. Citovaná usnesení byla stěžovatelce doručena ve středu 12. 10. 2011. Lhůta jednoho týdne k zaplacení poplatku uplynula ve středu 19. 10. 2010, přičemž stěžovatelka v této lhůtě, ani později, soudní poplatek nezaplatila, ačkoliv byla řádně poučena o následcích nezaplacení poplatku. Stěžovatelka tedy navzdory poučení nesplnila poplatkovou povinnost, což vedlo krajský soud k vydání rozhodnutí o zastavení řízení.

[15] Z předložených soudních spisů je tedy zřejmé, že důvody pro zastavení řízení byly v posuzovaných případech dány. Stěžovatelka ani přes výzvu soudu soudní poplatek za žalobu proti rozhodnutí žalovaného, resp. za žalobu na ochranu proti nečinnosti neuhradila. Nadto ani v kasačních stížnostech směřujících proti usnesením o zastavení řízení nenamítá, že by tak dodatečně učinila, případně neuvádí žádný jiný důvod, jenž by zákonnost rozhodnutí krajského soudu o zastavení řízení zpochybňoval (přiměřeně srov. shora citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Na 225/2005 - 110). Zaplacení soudního poplatku je jednou z podmínek řízení, jejíž nenaplnění brání vydání meritorního rozhodnutí [srov. např. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/07 ze dne 13. 11. 2007 (N 193/47 SbNU 539), http://nalus.usoud.cz]. Pokud stěžovatelka soudní poplatek ani přes výzvu soudu neuhradila, nebyl krajský soud oprávněn její podání věcně projednat a reagovat tak na námitky a návrhy důkazních prostředků obsažené v žalobě.

[16] Lze proto v obecné rovině uzavřít, že krajský soud postupoval v souladu se zákonem [§ 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích], zastavil-li řízení o předmětných kasačních stížnostech pro nezaplacení soudního poplatku; své rozhodnutí o zastavení řízení přitom přezkoumatelným způsobem odůvodnil. Námitka nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu o zastavení řízení tedy není důvodná.

V. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud proto ze všech výše uvedených důvodů podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl kasační stížnosti jako nedůvodné.

[18] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. ledna 2012

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu